

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА БИЉНИХ СОРТИ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак за заштиту права оплемењивача биљних сорти.

Заштита права оплемењивача из става 1. овог члана обухвата услове за додељивање права оплемењивача, поступак за додељивање права оплемењивача, право оплемењивача (обим права оплемењивача, изузеци од права оплемењивача, исцрпљење права оплемењивача, претходна заштита права оплемењивача), пренос права оплемењивача и уступање права коришћења заштићене сорте, престанак права оплемењивача, као и грађанско-правну заштиту права оплемењивача.

Овај закон примењује се на све биљне родове и врсте.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *биљна сорта* (у даљем тексту: сорта) јесте скуп биљака унутар јединствене ботаничке класификације најниже познате категорије који је, без обзира на то да ли су услови за додељивање права оплемењивача испуњени:

- дефинисан изражавањем особина које су последица утицаја датог генотипа или комбинације генотипова,

- различит од другог скупа биљака по изражавању најмање једне од датих особина,

- који представља јединицу у односу на могућност сорте за умножавање без промена;

2) *репродукциони материјал* јесу целе биљке или делови биљака, укључујући и семе, који се могу користити за умножавање и узгајање биљака;

3) *заштићена сорта* јесте сорта која је заштићена у складу са одредбама овог закона;

4) *лице* јесте физичко или правно лице;

5) *домаће лице* јесте лице које има пребивалиште, односно седиште у Републици Србији;

6) *страно лице* јесте лице које има пребивалиште, односно седиште изван територије Републике Србије;

7) *оплемењивач* јесте:

- лице које је створило или открило и развило нову сорту,

- послодавац лица које је у радном односу створило или открило и развило нову сорту или лица које је по његовом овлашћењу обавило посао,

- лице које је правни следбеник лица које је створило или открило и развило нову сорту или његовог послодавца;

8) *право оплемењивача* јесте право које се оплемењивачу додељује у складу са одредбама овог закона;

9) *носилац права оплемењивача* јесте оплемењивач коме је додељено право оплемењивача;

10) *Регистар захтева за додељивање права оплемењивача биљних сорти* јесте регистар у који се уписују уредно поднети захтеви за додељивање права оплемењивача;

11) *Регистар заштићених биљних сорти* јесте регистар у који се уписују заштићене сорте и додељено право оплемењивача;

12) *Регистар пренесених права оплемењивача* јесте регистар у који се уписују пренесена права оплемењивача;

13) *Регистар уговора о лиценци* јесте регистар у који се уписују уступљена права искоришћавања заштићене сорте;

14) *UPOV* јесте Међународна унија за заштиту нових биљних сорти.

Стручни савет за заштиту права оплемењивача биљних сорти

Члан 3.

Послове заштите права оплемењивача који су одређени овим законом у Републици Србији обавља министарство надлежно за послове пољопривреде (у даљем тексту: Министарство).

Ради праћења стања у области заштите права оплемењивача, разматрања стручних питања, давања стручних мишљења и предлога, као и учешћа у реализацији пројектних задатака у области заштите права оплемењивача, министар надлежан за послове пољопривреде (у даљем тексту: министар), у складу са прописима којима се уређује државна управа, решењем оснива посебну радну групу - Стручни савет за заштиту права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: Стручни савет).

Положај оплемењивача у погледу права на заштиту права оплемењивача

Члан 4.

Право оплемењивача додељује се оплемењивачу сорте.

Ако су два или више оплемењивача заједно створили, открили или развили сорту имају једнако право на заштиту права оплемењивача.

Ако су два или више оплемењивача, независно један од другог, створили, открили или развили сорту, право оплемењивача има оплемењивач који је први поднео захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте.

Положај страног лица у погледу заштите права оплемењивача

Члан 5.

Страна лица у погледу заштите права оплемењивача у Републици Србији имају иста права као и домаћа лица, ако то произлази из међународних уговора који обавезују Републику Србију.

Страно лице у поступку заштите права оплемењивача мора да заступа овлашћени заступник који има седиште у Републици Србији.

II. УСЛОВИ ЗА ДОДЕЉИВАЊЕ ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Општи услови за додељивање права оплемењивача

Члан 6.

Право оплемењивача додељује се ако је сорта нова, различита, униформна, стабилна и ако испуњава услове за давање имена сорте, у складу са одредбама овог закона.

Новитет сорте

Члан 7.

Сорта се сматра новом ако на дан подношења захтева за додељивање права оплемењивача биљне сорте репродукциони или убрани материјал те сорте није продат или на други начин отуђен од стране оплемењивача или уз његову сагласност, а ради њеног коришћења у Републици Србији дуже од једне године или на територији друге државе дуже од четири године, односно дуже од шест година у случају винове лозе, дрвенастих воћних врста и осталог дрвећа.

Сорта из става 1. овог члана сматра се новом и ако је отуђена на неки од следећих начина:

- 1) уговором о преносу права на сорту правном следбенику;
- 2) уговором између привредних друштава повезаних капиталом где је једно од тих привредних друштава већински власник другог или између привредних друштава која су у већинском власништву трећег привредног друштва;
- 3) уговором на основу кога се у име оплемењивача репродукциони или убрани материјал производи, репродукује, умножава, кондиционира или складишти, под условом да оплемењивач задржава искључиво право на добијени репродукциони или убрани материјал или њихове производе и да тај материјал, односно производи нису отуђени, с тим што могу бити коришћени за производњу друге хибридне сорте, али без отуђења репродукционог или убраног материјала хибридне сорте;
- 4) уговором на основу кога се предузимају испитивања на огледном пољу и у лабораторији, ради вредновања сорте.

Сорта из става 1. овог члана сматра се новом и ако је располагање том сортом од стране оплемењивача резултат представљања те сорте на изложбама које су званично признате у смислу Конвенције о међународним изложбама закључене 22. новембра 1928. године у Паризу.

Различитост сорте

Члан 8.

Сорта се сматра различитом ако се јасно разликује у изражавању најмање једне особине која је последица утицаја генотипа или комбинације генотипова, у односу на било коју другу сорту чије је постојање општепознато у време подношења захтева за додељивање права оплемењивача биљне сорте.

Ако је поднет захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте или захтев за упис неке сорте у званични регистар сорти у било којој држави или међувладиној организацији, таква сорта сматра се општепознатом од дана подношења захтева, под условом да је на основу таквог захтева додељено право оплемењивача, односно одобрен упис такве сорте у званични регистар сорти.

Министар прописује методе испитивања различитости сорте.

Униформност сорте

Члан 9.

Сорта се сматра униформном ако је довољно уједначена у изражавању особина које су укључене у испитивање различитости, с обзиром на одступања која се могу очекивати због особености њеног умножавања.

Министар прописује методе испитивања униформности сорте.

Стабилност сорте

Члан 10.

Сорта се сматра стабилном ако њене особине које су биле предмет испитивања различитости остају непромењене и после поновљеног умножавања или у случају појединачног циклуса умножавања после сваког таквог циклуса.

Министар прописује методе испитивања стабилности сорте.

Име сорте

Члан 11.

Сорта се означава именом које је њена својствена ознака.

Име сорте:

- 1) мора бити такво да се на основу њега може извршити идентификација сорте;
- 2) не може се састојати само од бројева, осим у случају када такав начин означавања сорте представља уобичајену праксу;
- 3) мора бити такво да не доводи у забуну или проузрокује недоумице у погледу особина, вредности или идентитета сорте, односно идентитета оплемењивача;
- 4) мора се разликовати од сваког имена које на територији других чланица UPOV-а носи нека друга сорта уписана у званичан регистар сорти, а која припада истој или блиској биљној врсти;
- 5) не сме бити исто или такво да се може заменити са именом на које је треће лице стекло право коришћења, или га је у доброј вери користило у правном промету;
- 6) не сме да се односи искључиво на особине које су заједничке и за друге сорте исте биљне врсте;
- 7) не сме бити неподесно за употребу у Републици Србији.

Ако је сорта заштићена у чланици UPOV-а или ако је захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте за исту сорту поднет у чланици

UPOV-a, оплемењивач који подноси захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте у Републици Србији може предложити само име сорте које је већ предложено или уписано у регистар у тој чланици UPOV-a.

Одредба става 3. овог члана не може утицати на раније стечена права трећих лица. Ако се због раније стеченог права трећег лица коришћење имена сорте забрани лицу које је у обавези да га користи, Министарство ће захтевати од оплемењивача да предложи друго име за сорту.

Министар прописује биљне врсте које се сматрају међусобно блиским.

Предлагање имена сорте

Члан 12.

Оплемењивач је дужан да у захтеву за додељивање права оплемењивача биљне сорте предложи име сорте.

Министарство обавештава надлежне органе свих чланица UPOV-a о питањима која се односе на име сорте, а нарочито о предлогу, регистрацији и укидању имена сорте.

Надлежни органи чланица UPOV-a могу своје примедбе на регистровано име сорте да доставе Министарству.

Укидање регистрованог имена сорте

Члан 13.

Министарство ће укинути регистровано име сорте ако је оно у супротности са одредбама члана 11. овог закона, као и на основу одлуке суда о забрани коришћења таквог имена.

Ако је име сорте укинато, Министарство о томе обавештава оплемењивача и позива га да предложи ново име сорте у року од 30 дана од дана пријема обавештења.

Обавеза коришћења регистрованог имена сорте

Члан 14.

Лице које нуди на продају или ставља у промет репродукциони материјал заштићене сорте дужно је да користи регистровано име те сорте.

Обавеза коришћења регистрованог имена сорте не престаје истеком периода трајања права оплемењивача на заштићену сорту из члана 23. овог закона, осим у случају када раније стечена права трећих лица онемогућавају коришћење тог имена.

Када се заштићена сорта нуди на продају или ставља у промет дозвољено је уз регистровано име те сорте користити и заштитни знак, трговачки назив или другу сличну ознаку, под условом да име сорте остаје лако препознатљиво.

III. ПОСТУПАК ЗА ДОДЕЉИВАЊЕ ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА БИЉНЕ СОРТЕ

Захтев за додељивање права оплемењивача биљне сорте

Члан 15.

Поступак за додељивање права оплемењивача биљне сорте покреће се на основу захтева за додељивање права оплемењивача биљне сорте који оплемењивач, односно његов овлашћени заступник подноси Министарству (у даљем тексту: захтев за додељивање права оплемењивача).

Уз захтев из става 1. овог члана оплемењивач, односно његов овлашћени заступник дужан је да достави документацију о стварању сорте и предлог имена сорте, а на захтев Министарства дужан је да достави и одговарајуће узорке репродукционог материјала сорте ради испитивања, у циљу утврђивања испуњености услова за додељивање права оплемењивача.

Материјал сорте за коју је поднет захтев за додељивање права оплемењивача и приложена документација сматрају се службеном тајном и са њима се поступа као са поверљивим подацима.

Министар прописује образац и садржину захтева за додељивање права оплемењивача, као и потребну документацију, количину и начин достављања узорака из става 2. овог члана.

Испитивање уредности захтева за додељивање права оплемењивача

Члан 16.

По пријему захтева за додељивање права оплемењивача, Министарство утврђује да ли је захтев уредан и да ли испуњава услове прописане овим законом.

Ако утврди да захтев није уредан, Министарство ће, уз навођење разлога, позвати оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника да у року од 30 дана од дана пријема обавештења отклони утврђене недостатке.

Ако оплемењивач, односно његов овлашћени заступник у одређеном року не отклони недостатке, министар ће захтев закључком одбацити.

Закључак из става 3. овог члана је коначан и против њега се може покренути управни спор.

Упис захтева за додељивање права оплемењивача и предложеног имена сорте у Регистар захтева

Члан 17.

Захтев за додељивање права оплемењивача за који Министарство утврди да је уредан и предложено име сорте уписују се у Регистар захтева за додељивање права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: Регистар захтева), који води Министарство и објављују на интернет страници Министарства.

Изузетно од става 1. овог члана, предложено име сорте неће се уписати у Регистар захтева, односно објавити на интернет страници Министарства ако се утврди да је предложено име неподесно за употребу у Републици Србији.

У случају из става 2. овог члана Министарство ће од оплемењивача затражити да предложи друго име сорте у року од три месеца.

Министар ће решењем одбити предлог за име сорте, ако утврди да је предложено име у супротности са одредбама члана 11. овог закона.

Регистар захтева нарочито садржи:

- 1) име и презиме оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника;
- 2) адресу пребивалишта, односно седишта оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника;
- 3) предложено име сорте и биљну врсту;
- 4) датум и време подношења захтева за додељивање права оплемењивача.

Подаци из Регистра захтева су јавни, осим података који се сматрају поверљивим у складу са чланом 15. став 3. овог закона.

Решење министра из става 4. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра захтева.

Право приоритета на додељивање права оплемењивача

Члан 18.

Оплемењивач који је уредно поднео захтев за додељивање права оплемењивача код надлежног органа друге чланице UPOV-а (у даљем тексту: први захтев) има право приоритета на додељивање права оплемењивача у Републици Србији у периоду од 12 месеци од дана подношења првог захтева, с тим што се дан подношења првог захтева не рачуна у овај период.

Ради стицања права приоритета на додељивање права оплемењивача оплемењивач је дужан да се приликом подношења захтева за додељивање права оплемењивача позове на приоритет првог захтева и да у року од три месеца од дана подношења захтева за додељивање права оплемењивача Министарству достави:

- 1) доказ о дану приоритета, који се састоји од копије документације поднете приликом подношења првог захтева, оверене од стране надлежног органа коме је тај захтев поднет;
- 2) узорке или друге доказе на основу којих се може утврдити да је сорта, која је предмет оба захтева, иста.

Ако Министарство призна право приоритета на додељивање права оплемењивача, захтев за додељивање права оплемењивача сматра се поднетим на дан подношења првог захтева.

Оплемењивач може у року од две године од дана истека периода коришћења права приоритета на додељивање права оплемењивача, а у случају да је први захтев одбијен или повучен, у року од 12 месеци од дана одбијања или повлачења првог захтева, да достави Министарству све потребне податке, документацију или материјал који је потребан за испитивање сорте.

Разматрање захтева за додељивање права оплемењивача

Члан 19.

У поступку разматрања захтева за додељивање права оплемењивача Министарство врши испитивање сорте у огледном пољу, лабораторији или друга неопходна испитивања.

Министарство може послове испитивања сорте из става 1. овог члана поверити правном лицу које у погледу кадрова, опреме и уређаја испуњава услове за вршење тих испитивања, или да прихвати резултате већ обављених испитивања сорте у огледном пољу, лабораторији или других испитивања.

Министарство са правним лицем из става 2. овог члана закључује уговор ради испитивања сорти.

Министарство може користити резултате техничког испитивања сорте обављених у другој чланици UPOV-а.

Министар решењем утврђује испуњеност услова из става 2. овог члана.

Решење из става 5. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближе услове које треба да испуњава правно лице из става 2. овог члана за вршење испитивања сорте.

Приговор на предлог имена сорте

Члан 20.

Лице које сматра да предложено име сорте не испуњава услове у погледу имена заштићене сорте може да поднесе Министарству приговор на предлог имена које је уписано у Регистар захтева и објављено на интернет страници Министарства, у року од три месеца од дана објављивања предложеног имена сорте.

Министарство ће приговор из става 1. овог члана упутити оплемењивачу и позвати га да у року од 30 дана од дана пријема обавештења достави одговор на приговор.

У одговору на приговор оплемењивач може да предложи ново име сорте.

Ако предложено име није у складу са одредбама овог закона, Министарство ће оплемењивачу наложити да у року од 30 дана од дана пријема приговора достави предлог новог имена сорте.

Ако оплемењивач у прописаном року не достави предлог новог имена сорте, министар ће захтев за додељивање права оплемењивача закључком одбацити.

Закључак из става 5. овог члана је коначан и против њега се може покренути управни спор.

Приговор на упис захтева за додељивање права оплемењивача у Регистар захтева

Члан 21.

Лице које сматра да сорта није нова, различита, униформна и стабилна или да оплемењивачу не припада право оплемењивача, може да поднесе

Министарству приговор на упис захтева за додељивање права оплемењивача у Регистар захтева, у року од дана објављивања захтева за додељивање права оплемењивача до дана доношења решења о додељивању права оплемењивача или одбијању захтева за додељивање права оплемењивача.

Подносилац приговора из става 1. овог члана дужан је да на захтев Министарства, у року од 30 дана достави додатне податке и документацију на којима се заснива његов приговор.

Ако подносилац приговора не поступи по захтеву из става 2. овог члана, министар ће приговор закључком одбацити.

Ако приговор садржи све потребне податке и документацију Министарство је дужно да приговор размотри и да у року од 30 дана достави одговор на приговор.

Министарство може обавити додатна испитивања сорте за утврђивање навода из приговора.

Закључак из става 3. овог члана је коначан и против њега се може покренути управни спор.

Решење о додељивању права оплемењивача

Члан 22.

На основу резултата испитивања и предлога Стручног савета министар доноси решење о додељивању права оплемењивача или одбијању захтева за додељивање права оплемењивача, у року од 30 дана од дана давања предлога од стране Стручног савета.

Решењем о додељивању права оплемењивача из става 1. овог члана одобрава се име сорте.

Решењем из става 1. овог члана може се одлучити и о приговору на предлог имена, односно приговору на упис захтева за додељивање права оплемењивача у Регистар захтева.

Сорта за коју је оплемењивачу додељено право оплемењивача уписује се у Регистар заштићених биљних сорти, који води Министарство.

Регистар заштићених биљних сорти нарочито садржи:

- 1) име сорте и биљну врсту;
- 2) име и презиме оплемењивача;
- 3) адресу пребивалишта, односно седишта оплемењивача;
- 4) датум додељивања права оплемењивача.

Подаци из Регистра заштићених биљних сорти су јавни.

Списак заштићених сорти са подацима о имену сорте и биљној врсти, оплемењивачу, његовом пребивалишту, односно седишту, броју и датуму решења о додељивању права оплемењивача и другим подацима објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра заштићених биљних сорти.

Трајање права оплемењивача

Члан 23.

Право оплемењивача на заштићену сорту траје 25 година, а за кромпир, винову лозу, дрвенасте воћне врсте и остало дрвеће 30 година од дана додељивања права оплемењивача.

Под даном додељивања права оплемењивача сматра се дан доношења решења о додељивању права оплемењивача.

Достављање узорка репродукционог материјала сорте

Члан 24.

Сваки носилац права оплемењивача дужан је да у току трајања периода заштите права оплемењивача из члана 23. овог закона, на захтев Министарства, достави узорке репродукционог материјала сорте за коју му је додељено право оплемењивача.

IV. ПРАВО ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Обим права оплемењивача

Члан 25.

Оплемењивач има право да његово име, односно назив буде назначен у захтеву за додељивање права оплемењивача, списима, регистрима, исправама и публикацијама.

Репродукциони материјал заштићене сорте може да се користи само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача и под условима које је носилац права оплемењивача одредио, и то за активности које се односе на:

- 1) производњу или репродукцију, односно умножавање заштићене сорте;
- 2) кондиционирање за репродукцију заштићене сорте;
- 3) понуду заштићене сорте на продају;
- 4) продају или други вид пласмана заштићене сорте на тржишту;
- 5) извоз или стављање у слободан промет заштићене сорте;
- 6) складиштење за било коју намену наведену у тач. 1) до 5) овог става.

Активности из става 2. овог члана које се односе на убрани материјал, укључујући целе биљке или делове биљака, који је добијен неовлашћеним коришћењем репродукционог материјала заштићене сорте, могу се вршити само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача, осим ако је носилац права оплемењивача имао разумне могућности да користи своје право оплемењивача у односу на тај репродукциони материјал.

Активности из става 2. овог члана које се односе на производе који су добијени директно од репродукционог или убраног материјала заштићене сорте из става 3. овог члана неовлашћеним коришћењем репродукционог или убраног материјала, могу се вршити само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача, осим ако је носилац права оплемењивача имао разумне могућности да користи своје право оплемењивача у односу на тај репродукциони или убрани материјал.

Одредбе ст. 2, 3. и 4. овог члана односе се и на:

- 1) сорте које су у основи изведене од заштићене сорте, при чему заштићена сорта у основи није изведена сорта;
- 2) сорте које се не могу јасно разликовати од заштићене сорте;
- 3) сорте чија производња захтева поновну употребу заштићене сорте.

Сорта се сматра изведеном из друге сорте (иницијалне сорте) ако:

1) је претежно изведена из иницијалне сорте или из сорте која је и сама претежно изведена из иницијалне сорте, све док задржава основне карактеристике које произилазе из генотипа или из комбинације генотипова иницијалне сорте;

2) се јасно разликује од иницијалне сорте;

3) је слична иницијалној сорти у испољавању основних особина које су последица генотипа или комбинације генотипова иницијалне сорте, изузев разлика које произилазе из самог чина извођења.

У основи изведене сорте могу бити добијене селекцијом неког природног или индукованог мутанта или соматоналне варијанте, селекцијом једне индивидуе од биљака иницијалне сорте, повратним укрштањем или трансформацијом насталом генетичким инжењерингом.

Изузеци од права оплемењивача

Члан 26.

Овлашћење носиоца права оплемењивача из члана 25. овог закона није потребно за:

- 1) активности које се предузимају за личну употребу и у некомерцијалне сврхе;
- 2) активности које се предузимају у експерименталне сврхе;
- 3) активности које се предузимају у сврху оплемењивања других сорти и активности из члана 25. ст. 2, 3. и 4. овог закона у односу на друге такве сорте, изузев сорти из члана 25. став 5. овог закона.

За сорте биљних врста које су укључене у листу врста пољопривредног биља на које се односе изузеци од права оплемењивача, сматра се да право оплемењивача није повређено од стране пољопривредног произвођача који у оквиру разумних граница и у складу са очувањем права оплемењивача, у сврху умножавања на сопственом имању, користи убрани материјал заштићене сорте или сорте из члана 25. став 6. тач. 1) и 2) овог закона (у даљем тексту: „семе са тавана“) који је добио сетвом на сопственом имању.

Сорте воћака, украсног биља, повртарског биља и шумског дрвећа не могу бити укључене у листу врста пољопривредног биља из става 2. овог члана.

Пољопривредни произвођачи, осим малих пољопривредних произвођача, дужни су да плате носиоцу права оплемењивача разумну накнаду, у складу са тржишним условима, за коришћење „семена са тавана“, која је значајно нижа од накнаде за куповно семе.

Пољопривредни произвођачи дужни су да оплемењивачу, на његов захтев, доставе у писменој форми потребне податке у вези са коришћењем „семена са тавана“.

Министар прописује листу врста пољопривредног биља из става 2. овог члана и елементе за одређивање малих пољопривредних произвођача из става 4. овог члана.

Исцрпљење права оплемењивача

Члан 27.

Право оплемењивача не обухвата активности које се односе на материјал заштићене сорте или сорте из члана 25. став 5. овог закона, који је продат или на други начин стављен у промет на територији Републике Србије од стране оплемењивача или уз његову сагласност, осим ако те активности укључују:

- 1) даље умножавање те сорте, или
- 2) извоз материјала те сорте у државу која не штити сорте биљног рода или врсте којој та сорта припада, осим ако се материјал не извози у сврху коначне употребе.

Под материјалом сорте из става 1. овог члана, у смислу овог закона, сматра се:

- 1) свака врста репродукционог материјала;
- 2) убрани материјал, укључујући целе биљке и делове биљака;
- 3) сваки производ добијен директно од убраног материјала.

Претходна заштита права оплемењивача

Члан 28.

Од дана подношења захтева за додељивање права оплемењивача до доношења решења о додељивању права оплемењивача, носиоцу права оплемењивача припада одговарајућа накнада за коришћење материјала сорте, коју је дужно да плати свако лице које је током овог периода обављало активности за које је неопходно овлашћење носиоца права оплемењивача из члана 25. овог закона.

Висину, начин плаћања и рок за плаћање накнаде из става 1. овог члана споразумно одређују обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања, као и рок за плаћање правичне накнаде утврдиће надлежни суд.

V. ПРЕНОС ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА И УСТУПАЊЕ ПРАВА КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНЕ СОРТЕ

Пренос права оплемењивача

Члан 29.

Носилац права оплемењивача може своје право оплемењивача у односу на заштићену сорту, у целини или делимично, уговором да пренесе на друго лице.

Уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана мора бити у писменој форми.

На захтев једне од уговорних страна, уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана уписује се у Регистар пренесених права оплемењивача, који води Министарство.

Уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана који није уписан у Регистар пренесених права оплемењивача не производи правно дејство према трећим лицима.

Регистар пренесених права оплемењивача нарочито садржи:

- 1) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште носиоца права оплемењивача;
- 2) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште лица на које се преноси право оплемењивача;
- 3) број и датум уговора којим се преноси право оплемењивача;
- 4) име сорте и биљну врсту.

Подаци из Регистра пренесених права оплемењивача су јавни.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра пренесених права оплемењивача.

Уступање права коришћења заштићене сорте

Члан 30.

Носилац права оплемењивача може право коришћења заштићене сорте (у даљем тексту: лиценца), у целини или делимично, да уступи другом лицу, на основу уговора о лиценци.

Уговор о лиценци из става 1. овог члана мора бити у писменој форми и мора садржати: обим права и време на које се то право уступа, као и висину уговорене накнаде за коришћење тог права.

На захтев једне од уговорних страна, уговор о лиценци из става 1. овог члана уписује се у Регистар уговора о лиценци, који води Министарство.

Уговор о лиценци из става 1. овог члана који није уписан у Регистар уговора о лиценци не производи правно дејство према трећим лицима.

Регистар уговора о лиценци нарочито садржи:

- 1) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште носиоца права оплемењивача;
- 2) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште лица коме се уступа право коришћења заштићене сорте;
- 3) број и датум уговора о лиценци;
- 4) име сорте и биљну врсту.

Подаци из Регистра уговора о лиценци су јавни.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра уговора о лиценци.

Услови за издавање обавезне лиценце

Члан 31.

Ако носилац права оплемењивача одбије да другим лицима уступи право на коришћење заштићене сорте или им поставља неоправдане услове за такво уступање, на захтев заинтересованог лица министар решењем може, после разматрања сваког појединачног случаја, само из разлога националне или друге изузетне потребе (заштита здравља и исхрана становништва, заштита јавног интереса у областима од виталног значаја за друштвено-економски и технолошки развој) дати обавезну лиценцу, под условом да носилац права оплемењивача, сам или преко другог лица, не користи или недовољно користи заштићену сорту у Републици Србији.

Заинтересовано лице из става 1. овог члана може бити само лице које докаже да располаже могућностима и капацитетима потребним за коришћење заштићене биљне сорте.

Носилац права оплемењивача биће одмах обавештен о поступку издавања обавезне лиценце.

Обавезна лиценца неће бити издата ако носилац права оплемењивача докаже да постоје разлози који оправдавају некоришћење или недовољно коришћење заштићене сорте.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Обим и трајање обавезне лиценце

Члан 32.

Обавезна лиценца издаје се за снабдевање тржишта Републике Србије.

Обим и трајање обавезне лиценце ограничено је за сврху за коју је дата.

Обавезна лиценца не може бити искључива.

Обавезна лиценца може се преносити само заједно са привредним друштвом, односно другим правним лицем или делом привредног друштва, односно другог правног лица у коме се користи.

Накнада за коришћење заштићене сорте

Члан 33.

Носилац обавезне лиценце дужан је да носиоцу права оплемењивача плаћа накнаду за коришћење заштићене сорте, коју споразумно одређују обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања накнаде из става 1. овог члана утврдиће надлежни суд.

Одузимање и продужење обавезне лиценце

Члан 34.

Ако се промене услови из члана 31. став 1. овог закона под којима је обавезна лиценца издата или ако лице коме је обавезна лиценца издата престане да испуњава услове из члана 31. став 2. овог закона министар решењем може да одузме обавезну лиценцу.

Ако се утврди да и даље постоје услови за издавање обавезне лиценце, на захтев заинтересованог лица, министар решењем може продужити трајање обавезне лиценце.

Решење министра из ст. 1. и 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Обавеза испоруке репродукционог материјала за коришћење обавезне лиценце

Члан 35.

Носилац права оплемењивача дужан је да, на захтев Министарства, испоручи лицу коме је дата обавезна лиценца количину репродукционог материјала која је неопходна за коришћење обавезне лиценце.

Носилац обавезне лиценце дужан је да носиоцу права оплемењивача за испоручени репродукциони материјал плати накнаду коју споразумно одреде обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања накнаде из става 2. овог члана утврдиће надлежни суд.

VI. ПРЕСТАНАК ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Престанак права оплемењивача на захтев носиоца права оплемењивача

Члан 36.

Право оплемењивача може престати пре истека рока из члана 23. овог закона у случају ако носилац права оплемењивача у писменој форми изјави Министарству да жели престанак права оплемењивача, и то даном наведеним у изјави, односно даном пријема изјаве.

Оглашавање права оплемењивача ништавим

Члан 37.

Министар, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, решењем оглашава решење о додељеном праву оплемењивача ништавим, ако у току трајања периода заштите права оплемењивача утврди да:

1) сорта није била нова или различита од осталих сорти у време додељивања права оплемењивача;

2) је одлука о додељивању права оплемењивача заснована на подацима и документацији који су достављени од стране оплемењивача, а сорта није била довољно стабилна или није била униформна у време додељивања права оплемењивача;

3) је право оплемењивача додељено лицу које на то није имало право, осим у случају када је у међувремену пренето на лице које на то има право.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Укидање права оплемењивача

Члан 38.

Решење о додељеном праву оплемењивача може се укинути решењем министра, ако:

- 1) се утврди да сорта више није униформна или стабилна;
- 2) носилац права оплемењивача не достави Министарству податке, документацију или материјал који се сматрају неопходним за потврђивање одржавања сорте;
- 3) је име сорте укинато после додељивања права оплемењивача, а оплемењивач у року од 30 дана не предложи друго име за сорту у складу са одредбом члана 13. став 2. овог закона;
- 4) носилац права оплемењивача до дана доспећа не плати годишње трошкове за одржавање додељеног права оплемењивача.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о укидању решења о додељеном праву оплемењивача Министарство уписује у Регистар заштићених биљних сорти и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

VII. ТРОШКОВИ

Члан 39.

Трошкове испитивања сорти на огледном пољу и у лабораторији и годишње трошкове одржавања права оплемењивача сноси оплемењивач, односно носилац права оплемењивача.

Висину трошкова из става 1. овог члана утврђује Влада.

VIII. ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ЗАШТИТА ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Тужба због повреде права оплемењивача

Члан 40.

Лице које повреди право оплемењивача одговара за штету у складу са општим прописима о накнади штете.

Носилац права оплемењивача чије је право повређено, може, поред накнаде штете, тражити да се лицу које је повредило његово право забрани даље обављање радње којом се чини та повреда, као и да се пресуда којом се утврђује та повреда објави о трошку туженог.

Рок застарелости тужбе због повреде права оплемењивача

Члан 41.

Тужба због повреде права оплемењивача може се поднети надлежном суду у року од три године од дана сазнања за повреду права оплемењивача.

По истеку рока од пет година од дана учињене повреде права оплемењивача тужба се не може поднети.

Тужба за утврђивање својства оплемењивача

Члан 42.

Оплемењивач може тужбом код надлежног суда да захтева да се утврди његово својство оплемењивача и да његово име, односно назив буде назначен у захтеву за додељивање права оплемењивача и одговарајућим исправама и регистрима који су овим законом предвиђени, ако је у захтеву за додељивање права оплемењивача или некој другој исправи наведено неко друго лице као оплемењивач.

Рок у коме се може поднети тужба из става 1. овог члана није ограничен.

IX. НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 43.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, преко инспектора.

Послове инспектора у области заштите права оплемењивача може да обавља дипломирани инжењер пољопривреде, односно дипломирани инжењер пољопривреде master, смер за ратарство или воћарство и виноградарство или дипломирани инжењер шумарства, односно дипломирани инжењер шумарства master, са најмање три године радног искуства и положеним државним стручним испитом.

Права и дужности инспектора

Члан 44.

У вршењу послова инспекцијског надзора, инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) да ли се сорта испитује у складу са условима из овог закона;
- 2) да ли правно лице из члана 19. став 2. овог закона испуњава услове за вршење испитивања сорти у складу са овим законом.

Мере које налаже инспектор

Члан 45.

У вршењу послова из члана 44. овог закона инспектор може да:

- 1) нареди правном лицу из члана 19. став 2. овог закона да отклони недостатке, ако утврди да се сорта не испитује у складу са условима из овог закона;
- 2) нареди правном лицу из члана 19. став 2. овог закона да отклони недостатке, ако утврди да не испуњава услове за вршење испитивања сорти прописане овим законом.

Мере из става 1. овог члана налажу се решењем инспектора у управном поступку.

Обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор

Члан 46.

Лица над којима се обавља инспекцијски надзор дужна су да омогуће инспектору вршење надзора и да му без одлагања ставе на увид потребну документацију и друге доказе, као и да се изјасне о чињеницама које су од значаја за вршење надзора.

Надлежност за решавање о жалби

Члан 47.

На решење инспектора из члана 45. став 2. овог закона може се изјавити жалба министру, у року од осам дана од дана достављања решења.

Министар о жалби одлучује у року од 30 дана од дана достављања жалбе.

Жалба не одлаже извршење решења.

Решење министра по жалби из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

- 1) користи име сорте која је заштићена у чланици UPOV-а за неку другу сорту која припада истој или блиској биљној врсти (члан 11. став 2. тачка 4);
- 2) нуди на продају или ставља у промет репродукциони материјал заштићене сорте, а не користи регистровано име те сорте (члан 14. став 1).

За преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу, односно заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене дужности, у трајању од шест месеци до три године.

Члан 49.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако на захтев надлежног органа не испоручи потребну количину репродукционог материјала која је неопходна за коришћење обавезне лиценце у складу са чланом 35. став 1. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Члан 50.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако учини радње из члана 48. став 1. и члана 49. став 1. овог закона.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Захтеви за додељивање права оплемењивача који су поднети до дана ступања на снагу овог закона, а по којима поступак није окончан, биће решени у складу са овим законом.

Члан 52.

За сорте које су до дана ступања на снагу овог закона уписане у одговарајући званичан регистар сорти одобрених за стављање у промет, у складу са законима којима се уређује семе и садни материјал, односно признавање сорти или које су заштићене у некој другој чланици UPOV-a, односно ако је за њих поднет захтев за додељивање права оплемењивача у чланици UPOV-a и ако се по том захтеву додели право оплемењивача, захтев за додељивање права оплемењивача у складу са овим законом може се поднети у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

За сорте на које се примењују одредбе става 1. овог члана, трајање права оплемењивача на заштићену сорту из члана 23. овог закона рачунаће се од дана првог уписа у званичан регистар заштићених сорти, односно у званичан регистар признатих сорти, у зависности који од ова два датума уписа је ранији.

Ако је на основу захтева за додељивање права оплемењивача из става 1. овог члана додељено право оплемењивача, носилац права оплемењивача је дужан да, под разумним условима и роковима, уступи право коришћења заштићене сорте да би се омогућио несметани наставак коришћења заштићене сорте у доброј вери од стране трећег лица, које је започето пре додељивања овог права.

Члан 53.

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 54.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о заштити сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, број 28/00 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 55.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, број 28/00 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон).

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.